

ЛОКАЛЬНІ ВІЙНИ ТА ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ СУЧАСНОСТІ

УДК 070 (450)

БЕНЧУК В. О.

<https://orcid.org/0000-0002-3516-5871>

<https://doi.org/10.33577/2313-5603.33.2020.224-239>

«РОСІЙСЬКА ВЕСНА» В МАРІУПОЛІ НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ «ПРИАЗОВСКИЙ РАБОЧИЙ» (лютий-червень 2014 року)

Після втечі экс-президента В. Януковича та збройної агресії РФ в Криму у південно-східних регіонах України відбулося суспільно-політичне протистояння, яке з-за втручання російських спецслужб переросло у збройний конфлікт на Сході України. Ці події отримали назву «російська весна». У статті на основі матеріалів одного із найбільших маріупольських видань – газети «Приазовский рабочий» відображено перебіг суспільно-політичного протистояння в Маріуполі між українськими та проросійськими активістами, що призвело до складної військово-політичної ситуації. Розкрито особливості співіснування місцевої влади з представниками квазідержавного утворення, а також проведення силової операції з метою звільнення міста від російсько-окупаційних сил українськими військами. Проаналізовано особливості висвітлення цих подій на сторінках газети.

Ключові слова: «ДНР», Маріуполь, «Приазовский рабочий», проросійські активісти, суспільно-політична ситуація.

Постановка проблеми. Гібридна агресія РФ проти України призвела до окупації Криму та збройного конфлікту на материковій частині української території. В результаті найбільший індустріальний центр Північного Приазов'я та кількасоттисячне місто Маріуполь опинилося під окупацією так званої «ДНР», яке згодом було звільнено українськими військами. Реакція та ставлення до цих подій українського населення на Донбасі є мало вивченою та актуальною темою, що потребує ґрунтовного та неупередженого дослідження. А мас-медіа із-за потужного інформаційно-комунікативного розвитку є одним із трансляторів настроїв та реакції громадськості на ті чи інші події. Тому аналіз та характеристика донецьких мас-медіа у висвітленні суспільно-політичного та силового протистояння на Сході України є актуальним завданням.

Бенчук Віталій Олександрович, аспірант Національного університету «Острозька академія»

© Бенчук В.О., 2020

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вказана тема є малодослідженою в українській та зарубіжній історіографії. Тим не менш, у колективній монографії «Донбас в етнополітичному вимірі» Ю. Ніколаєць розглянув суспільно-політичний та соціально-економічний контент донецьких ЗМІ в роки незалежності України, здійснив аналіз матеріалів про суспільно-політичні події весни 2014 р. та прийшов до висновку, що після втечі В. Януковича та збройної агресії РФ почали поширюватися судження про необхідність збереження соборності України із критикою сепаратистських висловлювань та настроїв (*Донбас в етнополітичному вимірі, 2014*). Особливості ставлення грецької національної меншини України, котра компактно проживає на території Донецької області, зокрема в Північному Приазов'ї, до суспільно-політичних подій через аналіз газети – «Эллины Украины» офіційного вісника Федерації грецьких товариств України здійснила С. Арабаджі (*Arabadzhy, 2015*). А. Моргун охарактеризувала конфліктний дискурс у провідних інформаційних виданнях України у зв'язку з агресією Росії (*Моргун, 2016*). Н. Ротар відобразила дискурс образу Донбасу у медіапросторі політичної еліти РФ (*Ротар, 2015*). Висвітлення збройного конфлікту на Сході України в італійських медіа розкрили С. Пахоменко та Г. Рудницька (*Пахоменко & Рудницька, 2016*). І. Краснодарська провела контент-аналіз західних мас-медіа у висвітленні окупації півострова Крим та збройного конфлікту на Сході України (*Краснодарська, 2018*).

Метою статті є відображення суспільно-політичного та силового протистояння у Маріуполі у лютому-червні 2014 р. на сторінках маріупольського періодичного видання «Приазовський робочий».

Виклад основного матеріалу. Драматичне протистояння між протестувальниками та представниками силових структур на Майдані спровокувало ланцюгову реакцію в інших областях – поширення виступів проти влади. Для підмоги В. Януковичу низка органів місцевого самоврядування, у тому числі Маріупольська міська рада, звернулася до нього з висловлюванням довіри та підтримки. Зокрема, в Маріуполі була скликана позачергова сесія, на якій депутати, даючи оцінку подіям у Києві, називали активістів Майдану «фашистськими організаціями», «неонацистами», «націоналістичними радикалами», «бандитами». На сесії було прийнято звернення депутатського корпусу до президента України, в якому йому було висловлено підтримку і засуджено

спробу «силового повалення легітимної влади» (Кудрина, 2014: 1-2). Підтримку центральній владі висловили і пересічні громадяни міста, котрі влаштували мітинг на площі біля драмтеатру, прикріпивши до одягу георгіївські стрічки. На ньому було продемонстровано фотовиставку, що показувала «абсурдність сьогоденного Майдану і зародження фашизму». Крім того, протестувальники заявили, що вони проти «путча і фашистського заклоту» та засудили «неонацистів», які хочуть зруйнувати державу (Свистун, 2014: 2).

Силову акцію, розстріл протестувальників на Майдані та втечу В. Януковича розцінювали на сторінках «Приазовский рабочий» як «переворот». Поширювалася думка режисера і музиканта Еміра Кустурица, який вважав, що Україна вже знаходиться в Європі і йти туди не потрібно, а вибір між Європейським і Митним союзами є надуманим, оскільки українська держава – це частина російської культури. Тому сформований образ Майдану та її активістів на шпальтах газети призвів до неоднозначного сприйняття зміни влади та підготував ґрунт для суспільно-політичного протистояння у місті (Мир – о трагедии в Украине, 2014: 18).

Уже 23 лютого з ініціативи громадської організації «Іскренность» відбувся мітинг противників Майдану, на якому побили одного із прихильників революційних змін – Є. Корабльова. Наступного дня на вимогу протестувальників мер Маріуполя Ю. Хотлубей зібрав представників політичних і громадських сил для обговорення суспільно-політичної ситуації. На зустрічі обмінялися думками, засудили насилля, а також домовилися про регулярні зібрання подібного формату (Семусев, 2014: 1-2). Маріупольська влада намагалася забезпечити стабільність та порядок у місті для його життєдіяльності. Але провокатори масово поширювали чутки, що до них їдуть «бандерівці» з метою дестабілізації ситуації. Це змусило депутатський корпус заспокоювати своїх виборців: переконувати в неправдивості подібних чуток та спростовувати поширені міфи, що нібито громадяни західних областей не толерантно ставляться до російськомовних (Совместное обращение городского головы и представителей депутатских фракций Мариупольского городского совета, 2014: 1).

Однак суспільно-політичне протистояння між проросійськими активістами та прихильниками революційних змін в Україні

отримало продовження. 1 березня відбувся мітинг з російськими прапорами, на якому була підготовлена резолюція щодо статусу російської мови, децентралізації влади тощо. Наступного дня на черговій сесії міської ради, де зібралися і проросійські активісти, і прихильники України, було підготовлено та обговорено звернення до Верховної Ради України (ВРУ) на основі прийнятої резолюції на проросійському мітингу 1 березня. Відбулися сутички та гострі дебати щодо тексту звернення: частина депутатського корпусу та громадськості виступали за підтримку проросійських вимог, а інша частина – вимагала доповнити проєкт звернення з пунктом «зупинити агресію Росії на території України» та проголосувати за її засудження. Проте була прийнята лише одна частина тексту із вимогами до ВРУ (*Кудрина, 2014: 1-2*), в якому основними побажаннями були:

відновлення Закону України «Про засади державної мовної політики»;

вимога припинити прояви «націоналізму», «фашизму» та «розпалювання міжнаціональної ворожнечі»;

вести зміни до Конституції України щодо децентралізації; прийняти дієві кроки для налагодження дружніх та добросусідських відносин з РФ, в першу чергу в економічній та політичній сферах (*Обращения депутатов Мариупольского городского совета в Верховную Раду Украины, к жителям Украины и г. Мариуполя. 2014: 1*).

5 березня під стінами міської ради відбулися два мітинги – перший під знаменами України зібрав близько 2 000 активістів, які засудили введення російських військ на українську територію і прийняли резолюцію, закликаючи політиків керувати, дотримуючись Конституції та законів України (*Под знаменами Украины – за мир, 2014: 2*). Інший – під російськими прапорами – засудив «не легітимну» владу у Києві, висловив підтримку подіям у Криму, а також обговорив передачу листа президенту РФ В. Путіну, озвученого проросійськими активістами на мітингу 2 березня, в якому вони просили підтримку для міста (*Под флагами России – за референдум, 2014: 2*). А мер міста Ю. Хотлубей виступив з офіційною заявою й зазначив, що жителі міста за мир та порядок в Маріуполі, а місцева влада за єдину Україну (*Обращения городского головы Юрия Хотлубея к мариупольцам, 2014: 1*).

15 березня проросійські мітингувальники зібрали черговий кількатисячний мітинг, на який прийшли з плакатами: «Референдум», «Навіки з Росією». Основними їхніми вимогами були проведення референдуму за федералізацію України, вступ до Митного Союзу та «всебічна інтеграція з братніми народами країн СНД». Радикальні елементи закликали увійти до складу РФ. Міський голова на вимоги проведення референдуму заявив: «Моя позиція: чітко виконувати волю жителів. І якщо жителі вимагають референдум, ми будемо підтримувати референдум в нашому місті». Також він висловив готовність виставити це питання на голосування на сесії міської ради. Але це не вгамувало проросійських активістів, які напали на автобус «Республіки Пілігрим» (дитячий благодійний фонд), вважаючи що там перебувають «бандерівці», а потім вирушили на фабрику «Рошен», де нібито заховалися бійці Національної Гвардії України (НГУ) (*Митинги в Мариуполі за референдум, 2014: 3*).

Місцева влада скликала громадські слухання, учасники яких обговорили суспільно-політичну ситуацію в місті, засудили напад на вищевказаний автобус та прийняли рішення про напрацювання спільного проєкту, який буде винесений на чергову сесію міськради (*Кудрина Л. 2014: 3*). Обговорення відбувалося під тиском протестувальників, які вимагали або федералізації України, або входження до складу РФ. Після висунення своїх вимог вони намагалися увірватися в міську раду, проте завдяки діям міліції на засідання громади були допущені лише їхні представники (*Угорсовета произошел очередной митинг, 2014: 2*).

Результатом зустрічі став проєкт, який пропонував низку кроків для вирішення складної суспільно-політичної ситуації у місті: проведення соціологічного дослідження в регіоні щодо стабілізації політичної ситуації;

створення громадської ради при виконавчому комітеті з повноваженнями контролю діяльності органів державної та місцевої влад; підготувати депутатським корпусом звернення до ВРУ, в якому пропонувалося надати російській мові статус другої державної, провести децентралізацію влади й бюджету, прийняття закону про муніципальну поліцію тощо.

Унаслідок чергового засідання «круглого столу» напередодні сесії було прийнято рішення її перенести. Причиною цього стала конфронтація між прихильниками єдиної України та її противниками, що не дало можливості напрацювати спільну позицію, а

також, як заявив секретар міськради А. Федай, загроза для депутатського корпусу з боку проросійських мітингувальників (Кудрина, 2014: 3). Однак 28 березня сесія відкрилася. На ній було прийнято звернення до ВРУ із низкою вимог. В черговий раз відбулися гострі дебати, в ході яких від «народного мера» Маріуполя Д. Кузьменка, обраного напередодні, прозвучала пропозиція, що «ми можемо окремо нашим регіоном налагодити стосунки з РФ» (Кудрина, 2014: 3).

Попри прийняття звернення до ВРУ, в якому були віддзеркалені вимоги проросійських активістів, їхні мітинги не припинилися. Тому Рада громадських організацій Маріуполя, до складу якої входила низка провідних організацій, зібравшись, висловила стурбованість тим, що в Маріуполі «при активній участі спецслужб іноземної держави, при популізмі місцевих органів влади і саботажу в роботі силових структур відбувається планомірне нагнітання громадської конфронтації». Також було оформлене звернення до влади та силових органів з вимогою встановлення тимчасової заборони на проведення політичних мітингів та надання правової оцінки діям проросійських активістів (Ермишина, 2014: 2). Проросійські мітинги тривали кілька днів поспіль. 5 квітня відбулася ескалація протестів. Здійснювалися штурми прокуратури, управління СБУ та міської ради. Вони вимагали проведення референдуму та невизнання київської влади, яка є «бандерівською і фашистською» (Панков, 2014: 1). Після проголошення 6 квітня так званої Донецької Народної Республіки (ДНР) суспільно-політичне протистояння в Маріуполі переросло у збройний конфлікт. 16 квітня відбувся штурм військової частини № 3057 НГУ, в результаті якого 3 особи загинули, а 16 отримали поранення. Як стверджували проросійські бойовики, вони зібралися під військовою частиною з метою «розмови з командиром з вимогою не використовувати зброю в ході протистояння, а також для того, щоб командування дало пояснення, звідки в частині з'явилися до цього часу невідомі бійці» (Раненые во время стрельбы у воинской части выписываются из больницы, 2014: 2).

Радикальні та рішучі дії представників «ДНР» призвели до опанування ними суспільно-політичної ситуації у місті. 29 квітня, під час зустрічі громадськості, в черговий раз були обговорені умови для стабілізації становища в Маріуполі. Крім попередніх, які були покладені в проєкт рішення міської ради, прийнятого

28 березня, проросійські активісти вимагали прийняття закону ВРУ про місцеві референдуми (*За «круглым столом» обговорили ситуацію в горіде, 2014: 2*). Наступного дня на всіх районних адміністраціях міста були вивішені прапори «ДНР» та виділені робочі кабінети для підготовки проведення референдуму 11 травня щодо проголошення суверенітету так званої ДНР (*Панков, 2014: 2*). На травневі свята була організована демонстрація під прапорами «ДНР», яку згодом перенесли до міського управління міліції. Її учасники вимагали від новопризначеного керівника правоохоронних органів В. Андрущука написати заяву про звільнення. Під тиском натовпу він її написав. На його посаду був призначений Ю. Горустович, який пообіцяв прихильникам «ДНР», не чинити перепони для проведення референдуму. У результаті на будівлях міліції і прокуратури були вивішені символи республіки.

У ніч з 3 на 4 травня бойовики перекрили центр міста, підпалили відділення «ПриватБанку», вчинили погроми офісів та відкрили стрільбу з автоматичної зброї. Такі дії військових формувань «ДНР» були зумовлені поширенням серед них чуток, що в місті почалася Антитерористична операція (АТО) та зачистка міської ради від їхніх представників (*Панков, 2014: 1-2*). Такий розвиток подій – захоплення бойовиками адміністративних установ, органів державного управління та дестабілізація становища в місті – змусило керівництво АТО провести операцію з метою звільнення міської ради. У ній брали участь бійці батальйону особливого призначення Міністерства внутрішніх справ (МВС) «Азов» та 72-ї Окремої механізованої бригади (ОМБр). Але 7 травня проросійські активісти зібралися під міською радою та знову її захопили, знявши український прапор та повісивши низку інших прапорів – «ДНР», міста Маріуполя, РФ, СРСР (*Ермишина, 2014: 2, 18*).

Українські силові структури планували провести нову операцію. В. Андрущук, який попри тиск з боку представників «ДНР» продовжував виконувати функції керівника міліції міста, провів нараду з цього приводу зі своїми підлеглими. Проте під час її проведення, за версією, що була опублікована очільником МВС А. Аваковим у соціальній мережі facebook, установу міліції атакувала група із 60 озброєних бойовиків. Це призвело до бойового зіткнення українських силовиків з терористами.

До Головного управління внутрішніх справ (ГУВС) прибули бійці МВС батальйону «Азов», спецпідрозділ НГУ «Омега» та Збройних Сили України (ЗСУ). Підтримували їхні дії кілька одиниць бронетехніки – бойові машини піхоти. Проведення операції відбулося в складних умовах – у місті проходив мітинг з нагоди дня Перемоги, поряд з місцем силового протистояння між українськими військовими та бойовиками «ДНР». Тому під час звільнення адміністративної установи постраждали цивільні люди, які опинилися в епіцентрі бойових дій та намагалися втрутитися в події, що відбувалися (*Ермишина & Панков, 2014: 1, 4*). Наслідком цих подій стало повністю зруйнована будівля міліції та жертви серед військових і цивільних – 11 загиблих і 42 поранених.

У наступних номерах редакція видання збрала й надрукувала низку свідчень місцевих жителів, учасників тих подій. Завдяки їм, опубліковані цінні матеріали, що дають можливість реконструювати трагічні події 9 травня. У них свідки згадують, що біля управління міліції ще до прибуття українських військовиків з'явилися «невідомі в масках, можливо, якісь терористи», які відкрили автоматний вогонь. Саме з ними, які зайняли оборону в міліції, вели бій українські бійці. Інші учасники подій розповідали, що під час звільнення ГУВС цивільні особи почали викрикувати в бік військовослужбовців образливі слова, зокрема «фашисти». Проте вони їх ігнорували, що викликало у провокаторів бурхливі емоції, під впливом яких вони почали наближатися до бійців. Аби зупинити натопк, українські військовики почали стріляти у повітря, а коли це не подіяло – під ноги. Кулі, попадаючи в асфальт, відбивалися та ранили навколишніх осіб (*Панков, 2014: 18*). Це викликало у жителів Маріуполя вкрай негативне сприйняття, та як заявила місцева жителька, яка написала листа у редакцію: «проти мирних жителів Південного Сходу розпочали війну Самі прийшли до влади шляхом державного перевороту, використовуючи ультра-праві сили, Україна перетворюється в неонацистську державу, як свого часу Німеччина» (*Степаненко, 2014: 5*).

Події біля ГУВС стали ключовими в подальшому розвитку суспільно-політичної та військової ситуації у місті. Група Метінвест, яка керує двома його найбільшими підприємствами – металургійними комбінатами імені Ілліча та «Азовсталь», разом із директорами заводів, засудили дії українських військових. У своєму зверненні вони закликали відмовитися від методів великомасштабних боїв у містах із залученням ЗСУ, а також висловилися за

виведення із міста всіх українських військових (*Група Метинвест призывает отказаться от кровавых методов «зачистки» Мариуполя и других городов Донбасса, 2014: 3*).

11 травня, під час так званого референдуму, були відкриті 4 виборчі дільниці в установах районних адміністрацій. Мешканці, налякані недавніми подіями, закоренилися в думці, що «київське керівництво намагається «поставити Донбас на коліна» і не зацікавлене в мирному вирішенні конфлікту на Південному Сході». Тому вони приходили на голосування та стояли в кількогодинних чергах. В підсумку, за даними газети, явка на «референдумі» склала 43,45% з яких 92,91% проголосували за суверенітет «ДНР» (*На референдуме в Мариуполе выстраивались многотысячные очереди, 2014: 2*).

Після оголошення результатів незаконного референдуму ситуація для місцевої влади склалась неоднозначна. Її охарактеризував головний редактор у своїй авторській колонці де було зазначено, що голосування 11 травня з юридичної точки зору нікчемне, але не звертати увагу на явку мариупольців, які висловили свою думку – значить просто їх проігнорувати. На місцеві органи влади тиснули представники «ДНР», які від мера Ю. Хотлубея вимагали написати заяву на звільнення. Своєю чергою, він переконував їх, що офіційний Київ має думати як реагувати на висловлену позицію жителів 11 травня, а поки – місто має стабільно працювати, оскільки в іншому разі «референдум» і «ДНР» в очах мешканців будуть дискредитовані. А якщо піти на радикальні кроки, центральна влада може припинити виплати пенсій і заробітної плати. Тому було прийняте компромісне рішення – зібрати «круглий стіл», на якому відбулися гострі дебати та суперечки. Водночас, було вирішено, щоб мер міста продовжив виконувати свої обов'язки, а представники «ДНР», своєю чергою, мали право призначити комісію, яка могла контролювати діяльність виконавчої влади (*Диалог власти за «круглым столом» с активистами самопровозглашенной ДНР получился с острыми углами, 2014: 1-2*). Подальша співпраця з представниками «ДНР» стала результатом підписання Меморандуму про порядок і безпеку (Спільні ініціативи щодо забезпечення громадської безпеки в місті Маріуполь). Його підписали генеральні директори металургійних комбінатів, місцева влада, правоохоронні органи, представники «ДНР», члени мариупольської громади та інші. Головна мета меморандуму – спільне патрулювання та забезпечення правопорядку у

місті (*Мариупольские металлурги, городская власть, общественность Мариуполя и лидер ДНР подписали Меморандум о порядке и безопасности, 2014: 1*). Згодом представники Метінвесту на центральному телебаченні прокоментували свою співпрацю з так званою ДНР, заявивши, що Меморандум був підписаний з метою стабілізації ситуації й не допущення в місті подій, аналогічних в Слов'янську (*Кудрина, 2014: 1, 4*).

Однак така співпраця не сподобалась місцевим прихильникам квазідержавного утворення. На організованому мітингу вони вимагали негайної відставки чинного мера, а деякі звинувачували «народного мера» Д. Кузьменка в тому, що він не відстоює їх інтереси, а йде на співпрацю з українською владою (*Панков, 2014: 2*). Розкол у середовищі «ДНР» поглиблювався і призвів до зриву сесії міської ради, на якій мали розглянути низку питань. Сесія була закрита через появу під місцем, де вона мала відбутися, бойовиків «ДНР» (*Кудрина, 2014: 3*).

Місцеві керівники «республіки» не припинили своїх дій по дестабілізації ситуації. І 19 травня був перекритий залізничний рух, яким постачається сировина для металургійних комбінатів Маріуполя. Група Метінвест негайно організувала мітинг своїх робітників, на якому засудили дії «людей зі зброєю так званої Донецької республіки» та виступила проти «віртуальної Донецької народної республіки» (*Бондаренко & Панков А. 2014: 4*). Крім того, завдяки їхній активній позиції вдалося організувати та провести позачергові вибори президента України. Вони надали свій транспорт та водіїв виборчим комісіям та забезпечили їх охорону своїми дружинами. Явка була низькою, тому на одному територіальному виборчому окрузі взяло участь у голосуванні 13,39%, а на іншому – 15,59%. Як стало відомо згодом, на обох переміг П. Порошенко (*Кудрина, 2014: 1, 5*).

Однак після проведення виборів президента України в Маріуполі представники «ДНР» збирали підписи з метою складання повноважень чинного мера міста депутатського корпусу. Це було обумовлено невизнання ними їхньої «республіки», що свідчило про підтримку останніх української влади. Також вони обрали собі нового «народного мера» О. Фоменка, котрий мав виконувати обов'язки до проведення нових місцевих виборів, які планувалися на вересень. Він пообіцяв, що ним буде створено виконавчий комітет «ДНР», який візьме на себе владу у місті (*На мітинге выбрали очередного «народного мэра» Мариуполя, 2014: 2*).

Після перемоги П. Порошенка та прийняття ним повноважень Президента та Верховного Головнокомандувача 13 червня у Маріуполі були проведені антитерористичні заходи з метою звільнення міста від «ДНР». Завдяки злагодженій роботі місцевої міліції та та бійців «Азова», які провели зачистку, місто було звільнено та повернуте до мирного життя під українським прапором (*Ермишина & Панков А, 2014: 1-2*).

Висновки. На сторінках газети «Приазовский рабочий» були розміщені матеріали, які дискредитували Майдан та їх активістів. Це було зумовлено, очевидно, позицією її власника, який був наближений до влади. Тому революційні зміни у Києві призвели до неоднозначного їх сприйняття в Маріуполі та суспільно-політичного протистояння у місті. Проте, незважаючи на активні дії як проросійського руху, так і українського, газета висвітлювала діяльність та вимоги саме проросійських сил, використовуючи вербальний інструментарій, поширений російськими ЗМІ.

Аналіз вимог проросійських активістів демонструє складність та неоднозначність «російської весни», джерелом якої було низка течій, котрі заклали власний сенс у свої дії. Місцева влада, своєю чергою, намагалась зберегти свій вплив тому підтримувала низку вимог проросійського табору – щодо статусу російської мови, децентралізації, разом з тим, виступаючи за єдину Україну. Але інтервенція російських диверсійних груп на чолі із І. Стрелковим («Гіркін») призвели до збройного конфлікту на Донбасі, в тому числі і в самому Маріуполі.

Представники «ДНР» почали перебирати контроль над містом, захоплюючи адміністративні установи та вивішуючи на них свої символи. Попри терористичні дії «республіки» на сторінках газети на позначення її поборників використовувалися такі терміни як «активісти», «демонстранти», «мітингувальники». Лише після зміни позиції Р. Ахметова, котрий виступив ініціатором безстрокової акції «За мир» та проти «ДНР», у матеріалах видання почала з'являтися критика на адресу останньої.

Використані посилання

Бондаренко А., Панков А. (2014) На комбінатах имени Ильича и «Азовсталь» металлурги митинговали за мир, порядок и разоружения. *Приазовский рабочий*. № 72 (19846).

Группа Метинвест призывает отказаться от кровавых методов «зачистки» Мариуполя и других городов Донбасса (2014) *Приазовский рабочий*. № 67 (19841).

Диалог власти за «круглым столом» с активистами самопровозглашенной ДНР получился с острыми углами (2014) *Приазовский рабочий*. № 69 (19843).

Донбас в этнополітичному вимірі (2014) Київ, ІПІЕНД імені І.Ф. Кураса НАН України. 584 с.

Ермишина Л. (2014а) Горсовет переходит из рук в руки. Выезды из Мариуполя блокированы колоннами бронетехники. *Приазовский рабочий*. № 66 (19840).

Ермишина Л. (2014б). Общественные организации требуют запретить митинги. *Приазовский рабочий*. № 48 (19822).

Ермишина Л., Панков А. (2014а). В пятницу 13-го – зачистка, в субботу – бой на мосту. Есть раненные и убитые. *Приазовский рабочий*. № 85 (19859).

Ермишина Л., Панков А. (2014б) На День Победы армия уничтожила из пушек и автоматов горуправление милиции и стреляла по безоружным горожанам. *Приазовский рабочий*. № 67 (19841).

За «круглым столом» обсудили ситуацию в городе (2014) *Приазовский рабочий*. № 63 (19837).

Кудрина Л. (2014а) Вчера депутаты приняли обращения к парламенту правительства Украины. *Приазовский рабочий*. № 45 (19819).

Кудрина Л. (2014б) Вчера лидеры политических и общественных организаций Мариуполя обсудили требования резолюций митингов. *Приазовский рабочий*. № 39 (19813).

Кудрина Л. (2014в) Вчера после появления вооруженных людей сессия горсовета была досрочно закрыта. *Приазовский рабочий*. № 72 (19846).

Кудрина Л. (2014г) День голосования 25 мая в Мариуполе состоялся: хроника событий. *Приазовский рабочий*. № 75 (19849).

Кудрина Л. (2014д) Мариупольские депутаты требуют от Верховной Рады незамедлительных действий для достижения гражданского мира. *Приазовский рабочий*. № 32 (19806).

Кудрина Л. (2014е) Нам всем надо обеспечить, чтобы промышленное сердце Украины не прекратило биться. *Приазовский рабочий*. № 84 (19858).

Кудрина Л. (2014е) Очередной «круглый стол» в горсовете закончился безрезультатно. *Приазовский рабочий*. № 43 (19817).

Кудрина Л. (2014ж) Сохраните Украину. *Приазовский рабочий*. № 10 (19784).

Мариупольские металлурги, городская власть, общественность Мариуполя и лидер ДНР подписали Меморандум о порядке и безопасности. (2014). *Приазовский рабочий*. № 70 (19844).

Мир – о трагедии Украины (2014) *Приазовский рабочий*. № 26 (19800).

Митинги в Мариуполе (2014) *Приазовский рабочий*. № 38 (19812).

Моргун А. (2016) Війна Росії проти України: тенденції конфліктного дискурсу в сучасних українських ЗМІ. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України*. Вип. 3-4. С. 352-362.

На митинге выбрали очередного «народного мэра» Мариуполя (2014) *Приазовский рабочий*. № 79 (19853).

На референдуме в Мариуполе выстраивались многотысячные очереди. (2014) *Приазовский рабочий*. № 67 (19841).

Обращения городского головы Юрия Хотлубея к мариупольцам (2014) *Приазовский рабочий*. № 36 (19810).

Обращения депутатов Мариупольского городского совета в Верховную Раду Украины, к жителям Украины и г. Мариуполя (2014) *Приазовский рабочий*. № 32 (19806).

Панков А. (2014а) Над райадминистрациями подняли флаги ДНР. *Приазовский рабочий*. № 63 (19837).

Панков А. (2014б) На митинге у горсовета спорили активисты ДНР. *Приазовский рабочий*. № 71 (19845).

Панков А. (2014в) Новые подробности о штурме горуправления милиции на улице Георгиевской. *Приазовский рабочий*. № 81 (19855).

Панков А. (2014г) Три дня мариупольских протестов – за референдум, федерализацию и русский язык. *Приазовский рабочий*. № 50 (19824).

Панков А. (2014д) 1 мая – праздничная демонстрация, 3 мая – выстрелы, поджог, погром. *Приазовский рабочий*. № 64 (19838).

Пахоменко С., Рудницька Г. (2016) Конфлікт на Донбасі у дзеркалі італійських медіа. *Вісник Маріупольського державного університету*. Вип. 15. С. 276-287.

Под знаменами Украины – за мир (2014) *Приазовский рабочий*. № 34 (19808).

Под флагами России – за референдум (2014) *Приазовский рабочий*. № 34 (19808).

Раненые во время стрельбы у воинской части выписываются из больницы (2014) *Приазовский рабочий*. № 57 (19831).

Російська агресія проти України: правда і вигадки, причини і наслідки. Київ. 435 с.

Ротар Н. (2015) Дискурс Донбасу в медіа-просторі політичної еліти Російської Федерації. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса*. Вип. 3. С. 198-219.

Свистун Е. (2014) Мариупольцы поддержали «Беркут» и осудили фашизм. *Приазовский рабочий*. № 24 (19798).

Семусев И. (2014) Все мы – за порядок и мирное сосуществование мариупольцев и против конфронтации. *Приазовский рабочий*. № 28 (19802).

Совместное обращения городского головы и представителей депутатских фракций Мариупольского горсовета (2014) *Приазовский рабочий*. № 30 (19804).

Степаненко О. (2014) Трагедия 9 мая глазами очевидца. *Приазовский рабочий*. № 72 (19846).

У горсовета произошел очередной митинг (2014) *Приазовский рабочий*. № 39 (19813).

Arabadzhy S. (2015) Greeks in Ukraine: From Ancient to Modern Times. *The AHIF Policy Journal*. № 6. P. 1-20. Available from <http://aheworld.serverbox.net/AHIFpolicyjournal/pdfs/Volume6Spring/06arabadzhy.pdf>. [Accessed 05 March 2020]

References

Appeals by deputies of the Mariupol City Council to the Verkhovna Rada of Ukraine, to residents of Ukraine and the city of Mariupol (2014) *Pryazovia Worker*. N. 32 (19806).

Appeals of the mayor of Yuri Hotlubey to Mariupol residents (2014) *Pryazovia Worker*. N. 36 (19810).

Arabadzhy S. (2015). Greeks in Ukraine: From Ancient to Modern Times. *The AHIF Policy Journal*. № 6. P. 1-20. Available from <http://aheworld.serverbox.net/AHIFpolicyjournal/pdfs/Volume6Spring/06arabadzhy.pdf>. [Accessed 05 March 2020].

At the "round table" discussed the situation in the city (2014) *Pryazovia Worker*. N. 63 (19837).

At the City Council there was another rally (2014) *Pryazovia Worker*. N. 39 (19813).

At the rally they chose the next "people's mayor" of Mariupol. (2014). *Pryazovia Worker*. N. 79 (19853).

Bondarenko A., Pankov A. (2014) At the Ilyich and Azovstal factories, metallurgists rallied for peace, order and disarmament. *Pryazovia Worker*. N. 72 (19846).

Donbas at ethnopolitical dimention (2014) Kyiv, IPENS named after I. F. Kuras NAS of Ukraine, 584 p.

Ermishina L. (2014) The City Council passes from hand to hand. Departures from Mariupol are blocked by columns of armored vehicles. *Pryazovia Worker*. N. 66 (19840).

Ermishina L. (2014). Public organizations demand to ban rallies. *Pryazovia Worker*. N. 48 (19822).

Ermishina L., Pankov A. (2014a) On Friday the 13th – mopping up, on Saturday – a battle on the bridge. There are wounded and killed. *Pryazovia Worker*. N. 85 (19859).

Ermishina L., Pankov A. (2014b) On Victory Day, the army destroyed the police department by guns and submachine guns and shot at unarmed citizens. *Pryazovia Worker*. N. 67 (19841).

Gai-Nizhnik P., Krasnodemska I., Figurniy Y., Chirkov O., Chupriy L. (2018). *Russian aggression against Ukraine: the truth and the war, the reasons and the extra cost*. Kyiv. 435 p.

Joint appeal of the mayor and representatives of deputy fractions of the Mariupol City Council (2014) *Pryazovia Worker*. N. 30 (19804).

Kudrina L. (2014a) Yesterday deputies adopted appeals to the Parliament of the Government of Ukraine. *Pryazovia Worker*. N. 45 (19819).

Kudrina L. (2014b) Yesterday the leaders of political and public organizations of Mariupol discussed the requirements of resolutions of rallies. *Pryazovia Worker*. N. 39 (19813).

Kudrina L. (2014c) yesterday after the appearance of armed people, the City Council session was closed ahead of schedule. *Pryazovia Worker*. N. 72 (19846).

Kudrina L. (2014d) Voting Day May 25 in Mariupol took place: a chronicle of events. *Pryazovia Worker*. N. 75 (19849).

Kudrina L. (2014e) Mariupol deputies require the Verkhovna Rada of immediate action to achieve civil peace. *Pryazovia Worker*. N. 32 (19806).

Kudrina L. (2014f) We all need to ensure that the industrial heart of Ukraine does not stop beating. *Pryazovia Worker*. N. 84 (19858).

Kudrina L. (2014g) The next "round table" in the City Council ended to no avail. *Pryazovia Worker*. N. 43 (19817).

- Kudrina L. (2014k) Save Ukraine. *Pryazovia Worker*. N. 10 (19784).
- Morgun A. (2016) Viina Russia against Ukraine: Trends in Conflict Discourse in Current Ukrainian AMI. *Science Notes of The Institute of Political and Ethnic Studies of Ukraine named after I. F. Kuras NAS of Ukraine*. Iss. 3-4. P. 352-362.
- Pakhomenko S., Rudnitska G. (2016) Conflict in the Donbas at the Dzerkali ITalis Media. *News of the Mariupol Sovereign University*. Iss. 15. P. 276-287 .
- Pankov A. (2014) At a rally near the City Council, activists of the DPR argued. *Pryazovia Worker*. N. 71 (19845).
- Pankov A. (2014) May 1 – a festive demonstration, May 3 – shots, arson, pogrom. *Pryazovia Worker*. N. 64 (19838).
- Pankov A. (2014) New details about the storming of city police at Georgievskaya street. *Pryazovia Worker*. N. 81 (19855).
- Pankov A. (2014) Over the district administrations raised the flags of the DPR. *Pryazovia Worker*. N. 63 (19837).
- Pankov A. (2014) Three days of Mariupol protests - for a referendum, federalization and the Russian language. *Pryazovia Worker*. N. 50 (19824).
- Rallies in Mariupol (2014) *Pryazovia Worker*. N. 38 (19812).
- Rotar N. (2015) Discourse to Donbas in the media-space of the Russian Federation. *Scientific notes to the Institute of Political and Ethnic Studies named after I. F. Kuras*. Iss. 3. P. 198-219.
- Semusev I. (2014) We are all for the order and peaceful coexistence of the Mariupolites and against confrontation. *Pryazovia Worker*. N. 28 (19802).
- Stepanenko O. (2014) The tragedy of May 9 through the eyes of an eyewitness. *Pryazovia Worker*. N. 72 (19846).
- Svistun E. (2014) Mariupolites supported "Golden eagle" and condemned fascism. *Pryazovia Worker*. N. 24 (19798).
- The dialogue of the authorities at the round table with the activists of the self-proclaimed DPR turned out with sharp corners (2014) *Pryazovia Worker*. N. 69 (19843).
- The Mariupol metallurgists, the city government, the public of Mariupol and the leader of the DPR signed a Memorandum of Order and Security (2014) *Pryazovia Worker*. N. 70 (19844).
- The Metinvest group calls for abandoning the bloody methods of “stripping” Mariupol and other cities of Donbass (2014) *Pryazovia Worker*. N. 67 (19841).
- The world about the tragedy in Ukraine (2014) *Pryazovia Worker*. N. 26 (19800).
- The wounded during the shooting at a military unit are discharged from the hospital (2014) *Pryazovia Worker*. N. 57 (19831).
- Thousands of people lined up at a referendum in Mariupol (2014) *Pryazovia Worker*. N. 67 (19841).
- Under the banners of Ukraine – for peace (2014) *Pryazovia Worker*. N. 34 (19808).
- Under the flags of Russia – for a referendum (2014) *Pryazovia Worker*. N. 34 (19808).

Benchuk V.

**THE «RUSSIAN SPRING» IN MARIUPOL ON THE PAGES OF THE
«PRYAZOVSKIY ROBOCHYJ» (FEBRUARY - JUNE 2014)**

After the escape of ex-president V. Yanukovych and armed aggression of Russian Federation in the South-Eastern regions of Ukraine there was a socio-political confrontation, which because of the interference of Russian Special Services escalated into the armed conflict on the East of Ukraine. These events have been named “the Russian Spring”. The article, based on one of the largest editions in Mariupol – the newspaper’s “The Worker of Pryazov” materials, reflects the course of socio-political confrontation in Mariupol between Ukrainian and pro-Russian activists, which has led to difficult military-political situation. The peculiarities of co-existence of local authorities with representatives of quasi-state formation and also the conducting of a force operation, in order to liberate the city from Russian-occupying forces by Ukrainian troops have been represented. The article analyses specifics of coverage of these events on the pages of the newspaper.

On this regard, as it has been shown by the analysis of newspaper’s “The Worker of Pryazov” materials, there were materials that discredited Maidan and its activists. It has been caused, obviously, by its owner, which was close to the authorities. That is why the revolutionary changes in Kyiv have led to their ambiguous perception in Mariupol and socio-political confrontation in the city. However, despite the pro-Russian and Ukrainian, the newspaper covered the activities and demands of the pro-Russian forces using verbal tools distributed by the Russian media.

An analysis of the demands of pro-Russian activists demonstrates the complexity and ambiguity of the “Russian Spring” the source of which was a series of currents that put their own meaning into their actions. The local authorities, in their turn, tried to maintain their influence, therefore supported a number of demands of the pro-Russian camp – regarding the status of the Russian language, decentralization, while advocating for a united Ukraine. But the intervention of Russian sabotage groups led by I. Strelkov Girkin led to an armed conflict in the Donbas, including in Mariupol itself.

The “DNR” representatives began to take control of the city, seizing administrative institutions and displaying their symbols. Despite the terrorist actions of the “republic” on the pages of the newspaper, the terms “activists”, “demonstrators”, “protesters” were used to refer to its supporters. Only after the change of position of Akhmetov, who initiated the indefinite campaign “For Peace” and against “DNR”, criticism of the latter began to appear in the materials of the publication.

Keywords: “DNR”, Mariupol, the “Worker of Pryazov”, pro-Russian activists, socio-political situation.